

Den 97-aarige Krokone i Himmerland

Af Jens Bondesen

”Vi har altid søgt at drive Kroen paa en Maade, vi kunde være bekendt”

I STUEN i Store Binderup Kro i Himmerland sidder en gammel Kvinde, stiv som en Dukke. Kun Hænderne er i Bevægelse. De strikker. Blikket er rettet mod Staalpindene. Den ene Maske flettes oven paa den anden. Hosen kravler nedad det svære, hvidprikkede Bomuldsforklæde, der rækker helt ned til Skoene, til Garnnøglet paa Gulvet.

- Godda', det er maaske Fru Kristensen?

Den gamle Kvinde drejer langsomt Hovedet med de skarpe Træk, og Strikkepindene standser. Et Par graa Øjne rettes mod den Fremmede, men ikke et Ord kommer over hendes Læber.

- Er De Fru Ane Marie Kristensen?

Strikketøjet lægges over paa Bordet, og den Gamle ta'r sig Tid til ogsaa at samle Garnnøglet op.

- Jeg er ikke døv.

- Man siger, at De er Danmarks ældste Krokone?

Fru Kristenen stopper en Tjavs hvidt Haar op under det sorte Hovedklæde.

- Saa maa det vel passe, til Sommer bli'r jeg i hvert Fald 97.

- Har De stadig noget med Kroen at gøre?

Øjnene rettes atter mod Gæsten.

- Som dog Folk er mistroiske nu om Dage. Jeg har en livsvarig Bevilling, paa Spiritus altsaa, men nu ska' Inger ha' den overdraget, hvis altsaa Sogneraadet...

Den Gamle gør en Pause og løfter Brillerne af Næseryggen...

- Tiden er blevet saa besværlig, der er altid saaden en Hurlumhej om alting. Vi har altid søgt at drive Kroen paa en Maade, vi ku' vær' bekendt, der har aldrig været Politi eller den Slags. Det kan du bevidn', Inger Mari'.

Inger Marie, Fru Kristensens yngste, er det ideale Billede af en Krokone, smilende og hyggelig, viser det sig.

- Det er rigtigt, som Mor siger. Vi har aldrig faaet Mulkt.

- Saa faar De vel ogsaa nok Deres Mors Bevilling?

- Hvis ikke vi faar Spiritus, bliver Kroen nedlagt. Vi vil ikke være afhængig af at sælge en Kop Kaffe eller en Sodavand nu og da. Det er jo en privilegeret Kro, saa den skal altid være aaben, men ligefrem parat Døgnet rundt til at staa paa Pinde, naar der ikke er noget tjent derved – det kan man da ikke forlange.

- Kommer Egnens Befolkning her ikke?

- Det er sjældent. Det er mest de Vejfarende. Vi skulde jo tilsyneladende ligge centralt, midt mellem Aalborg og Viborg og ud til en Hovedvej, men det er desværre i en Udkant af Sognet. Mange kirkelige Møder holdes i private Hjem. Folk er noget missions herude og søger ikke Kroen. Sykursus, Vævekursus, og hvad der mer har været, holdes ligeledes i Hjemmene, og Haandboldklubben holder sine Baller i Aars, en Miils Vej borte. Naah, vi har heller ingen Sal.

- Kunne De ikke modernisere Kroen?

- Tror De, det kan betale sig? Næh, det er for dyrt at bygge.

Moderen er atter med i Samtalen. – Der er ingen Forslag i Penge nu om Stunder, siger hun, og Toldvæsenet beskatter os saa strækt, at der ingenting bli'r til os selv.

Og saa fortæller Ane Marie Kristensen om, hvordan det var at være Krokone, da hun og hendes Mand, Jens Rønbjerg, for 72 Aar siden overtog Store Binderup Kro ved en Tvangsauktion – om dengang en Kop Kaffe med to Stykker Wienerbrød kostede 17 Øre, tre hele Mellemmader 35 Øre, en Snaps fire Øre og to Kaffepunche 25 Øre – og hele Flasken og Tobakskassen saa kom paa Bordet, til Gæsternes gratis Fornøjelse!

- Vilde De og Deres Mand da gerne ha' en Kro?

- Gerne ha'? Noget skulde vi jo gøre, vi var blevet gift et Aars Tid i Forvejen. Far havde anlagt Ulstrup-Hornum Kro ved Aars, det var vel derfra, vi havde Lysten, og da der skulde være Tvangsauktion over Kroen i Store Binderup tredje Juledag 1877, mødte vi op og fik den tilslaaet for 8-9000 Kr., men der hørte 12 Tdr. Land Jord dertil. Der var ogsaa Bageri i Ejendommen, men det kom saadan set ikke os ved. Da Bageren rejste, overtog vi Bageriet og fik en Bagersvend.

- Mor, du glemmer Butikken?

- Butikken – ja, den hørte med til Krogaarden, vi lejede den ud til en gift Købmand, han boede paa den anden Side af Vejen. Da han saa rejste, overtog vi selv Forretningen og fik en Kommis. Kroen alene kunde ikke svare sig, selv om der dengang holdtes Markeder udenfor.

- Kunderne blev maaske væk?

- Ja, mange, men der var ogsaa nogen, som var nysgerige.

- Efter at se Krokonen?

- Nej, Manden – jeg var ganske vist kun 22, men det var ham, de var interesseret i, han vejede sine 317 Pund.

- Da ikke lige med det samme?

- Han var 28, da han blev Kromand, og han tog snart paa i Vægt...

Der danner sig et Smil omkring den Gamles Mund. Glade Minder vælder frem.

- De ka' tro, der var nogen, som mødte deres Overmand, det var dem, der i den forrige Ejers Tid var vant til at skalte og valte paa Kroen, gamle Stavgæster, men ikke altid kære. Jens Rønberg, min Mand altsaa, kunde tage en af dem i hver Haand og sætte dem ud af Døren.

- Var det ofte nødvendigt?

- Det ku' jo træf sig.

- Hvad er Kroens Specialitet?

Den gamle Krokone snor en Stump Garn mellem Tommel- og Pegefingern. Huden er glat som Pergament. Den megen Strikning og Alderen har sat sine Spor.

- Han er noget nysgerrig! Syn's du ikke, Inger Mari'?

- Aah, fortæl du ham bare, at vi er kendt for at lave en særlig god Flæskepandekage, det er den, Turister langvejs fra spørger efter. Folk fra hele Jylland, ja, fra København.

- Der er Forskel paa Madlavning nu og for 72 Aar siden?

- Man levede bedre dengang – Ane Marie siger det med Eftertryk – da brugte vi mere Smør og Ost, vi lavede det jo selv, og vi ku' osse li' Mælkemad dengang.

Datteren viser Gæsterne rundt i Krogaarden. Fru Kristensen vil hellere blive siddende, selv om hun selv er i Stand til at gaa rundt i Stuerne. Den gamle Liegstouw bruges nu som privat, og der er lagt tynde Brædder under Loftsbjælkerne. Herinde har manganen en Kavalier budt Krokonen op til Mazurka eller Trippevals. Kroen raader kun over to Gæsteværelser. Landeriet er vokset til at omfatte 45 Tdr. Land, og Købmandsbutikken er der stadig, hvorimod Bageriet blev nedlagt for faa Dage siden. Det var efterhaanden blevet for gammeldags. I de senere Aar har man kun bagt to Gange om Ugen. Man har altid klaret sig uden Maskiner af nogen Art. Bagersvenden Thomas Chr. Andersen, som man har haft i 38 Aar, og som nu er 79, forstod at lave velmagende Rugbrød, Tvebakker og Wienerbrød, som nok kunde taale Sammenligning med det, man kan købe i Butikkerne. Ovnene trængte til at skiftes ud, men at ofre 15-20.000 Kr. paa en ny, fandt man urentabelt. Derfor skal det gamle Bageri nu inddrages i Landbruget – til Kostald. Den veltjente Bager bliver dog ikke sat ud. Han, der er ugift, bliver boende paa sit Værelse og faar nu Aldersrente.

I den anden private Stue hænger paa Væggen et stort indrammet Korsstingsbroderi, som Fru Kristensen broderede til sin 85 Aars Fødselsdag. "Ane Marie Kristensen, 1853; Binderup Kro – 1938" staar der. Ovenover hænger et Amatørmaleri af Kro-gaarden, som den ser ud i Dag.

Den 96-aarige kan stadig træde sin Rok og karte. Og saa strikker hun – Dagen lang.

- Mor, du maa da ogsaa fortælle, at du i Gaar stoppede en hel Kurvfuld Strømper. Den gamle Krokone misser med Øjnene. – Ja, Tiden kan jeg nok faa til at gaa, der er nok at strikke til – 28 Børnebørn og 30 Oldebørn, men de ka' naturligvis ikke faa Hoser alle sammen.

- Men kan De se? Hvis De taber en Maske...

- Saa samler jeg den op.

- Vilde De gerne blive 100 Aar?

Det trækker i Ane Maries Mundvige. Hun tøver lidt, før hun svarer:

- Nej, det er ingen Nytt' til, jeg er blevet vag, jeg ska' ha' Hjælp til baade at komme i og af Tøjet. For tre Aar siden brækkede jeg den ene Laarhals...

Datteren bryder ind: Bedste vilde sætte nogle Ølkasser med tomme Flasker paa Plads ude i Gaarden, da Ølmanden havde været her. Hun løftede en Kasse, men fik Overbalance og kunde ikke finde noget at støtte sig til. Saa faldt hun... Ingen troede, hun kunde komme til at gaa igen, men paa seks Ugers Dagen fik Bedste Strækket taget af, og Overlægen sagde, at det var groet fint sammen...

- De maa jo have et godt Helbred?

- Mor har vist ikke taget anden Medicin...

Fortsættes Side 18